

Секція 3. Формування професійних компетентностей у майбутніх фахівців в умовах інформаційного суспільства

Комісаренко Т.М., викладач

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)

НЕУСПІШНІСТЬ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Невідповідність успішності студента і його навчального потенціалу - одна з основних і актуальних на сьогоднішній день проблем в освіті. Найбільш яскраво це проявляється у вузівській неспішності, переважання задовільних результатів навчання, частому поданні на перевірку викладачам несамостійно написаних рефератів, курсових і дипломних робіт, найчастіше запозичених з інтернету, небажання студентів займатися науковими дослідженнями. Багато студентів не визнають цінності освіти, яку отримують, не мають подальших планів працевлаштуватися за обраною спеціальністю. Часто студенти вчаться тільки заради диплома.

Неуспішність - це актуальне питання для всіх педагогів. Щоб знайти способи подолання студентської неспішності, необхідно виявити причини, які її спричиняють. Своя причина є у кожного неуспішного студента, є також і загальні причини для певного кола студентів.

Неуспішність як дидактичне поняття вперше в історії педагогіки описана В.С. Цетлін. Під неспішністю розуміється невідповідність підготовки студентів вимогам змісту освіти, що фіксується після закінчення будь-якого значного відрізка процесу навчання (наприклад: ланцюжки уроків, присвячених вивченню однієї теми чи розділу курсу, семестру, року). Існує велика різноманітність факторів, що впливають на успішність навчання студентів у вищих навчальних закладах. Це такі фактори, як матеріальне становище, здоров'я студента, рівень підготовки студента до вузу, реальність уявлень студента про специфіку навчання у вузі, величина оплати за навчання, організація самого навчального процесу, матеріальна база вузу, кваліфікація викладачів, престижність обраного вузу, індивідуальні особливості психіки студента. До причин неспішності також відносяться сенсорні і мовні порушення, дефіцит або відсутність любові і турботи батьків, недисциплінованість, сформувалися пізнавальні мотиви. В реальності у невстигаючого студента переплітається ряд описаних причин, і причина неспішності криється не тільки в небажання студента вчитися. Всі аспекти неспішності можна об'єднати в такі групи, як соціальні, педагогічні та організаційно-адміністративні. Неуспішність можна класифікувати за двома типами:

1. Абсолютна неспішність. Студент не виконує мінімальні вимоги, необхідні для його перекладу на наступний курс, співвідноситься з мінімумом вимог.

2. Відносна неспішність. Пізнавальні здібності студента перевищують межу обов'язкових вимог.

Багато дослідників вважають основною причиною неспішності неусвідомлений вибір студентом спеціальності, і, як наслідок, відсутність мотивації у навчанні. Уже у процесі навчання багато студентів розуміють, що хотіли б вибрати для себе зовсім іншу професію, студенти втрачають інтерес до навчання і вчаться тільки заради диплома [1].

Неуспішність студентів - це складне дидактичне явище. Робота на всіх рівнях (всього вузу, рівні факультету, курсу, спеціалізації, групи, індивідуально) повинна бути взаємозалежна, що забезпечує комплексний підхід для попередження і подолання неспішності. Профілактика і діагностика неспішності - дуже важливі етапи. Сучасна дидактика пропонує наступні шляхи подолання неспішності:

1. Педагогічна профілактика - пошук найбільш придатних педагогічних систем, застосування активних методів і форм навчання, новітніх педагогічних

технологій, проблемного і програмованого навчання, інформатизація педагогічної діяльності.

2. Педагогічна діагностика - систематичний контроль і оцінка результатів навчального процесу, своєчасне виявлення прогалин в знаннях. Для педагогічної діагностики застосовуються бесіди педагога і студента, спостереження за важким студентом, проведення тестів, аналіз результатів.
3. Педагогічна терапія - заходи щодо усунення неуспішності студентів методом додаткових занять. На Заході застосовуються «групи вирівнювання», їхні переваги полягають в тому, що заняття в них проводяться після серйозної діагностики, з підбором групових та індивідуальних засобів навчання. Такі заняття ведуть спеціалізовані педагоги, відвідування занять є обов'язковим.
4. Виховний вплив - з неуспішними студентами повинна проводитися індивідуальна виховна робота. Неуспішність часто пов'язана з поганим вихованням [3].

Іноді доводиться чути, що вирішення проблеми неуспішності в вузі - надумана проблема, яка потребує вирішення. Мотиви тут такі: у вузі навчаються дорослі люди, які повинні самі справлятися зі своїми труднощами, вища освіта не є обов'язковою і без неї можна обійтися. Слід зазначити, що відмінності в рівнях вимог викладачів не можуть характеризувати викладача як «хорошого», який багато вимагає і дає хороші знання, і «поганого», який виставляє оцінки «просто так», щоб нічого не робити. Оптимістичне відношення викладача до кожного студента, якого він навчає є запорукою подолання неуспішності. Викладач повинен вірити в можливості і сили кожного свого студента, виявити кращі і сильні сторони в кожного студента, й, опираючись на ці дані, разом зі студентом боротися з його слабкими якостями, що викликають неуспішність і відставання в навчанні. Для боротьби з цими недоліками викладач повинен шукати переваги студента і створити такі умови, при яких кожен студент міг би досягти успіху в тій чи іншій сфері.

Список використаних джерел

1. Неуспішні студенти як психолого-педагогічна проблема [Електронний ресурс]. – Режим доступу: (<https://moluch.ru/archive/83/15326/>).
2. Причини неуспішності студентів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://knowledge.allbest.ru/pedagogics/2c0a65625a2ad78a4d43a89521206d37_0.html.
3. Профілактика неуспішності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/4518654/page:3/>.